

Enes b. Malik (r.a.) diyor ki: “Ben Hz. Peygamber’in (s.a.s.) şöyle buyurduğunu işittim: ‘Yüce Allah, ‘İki sevgilisi (olan gözlerini almak sureti) ile kulumu sınıadığımda sabrederse, bu ikisine karşılık ona cenneti veririm.’ buyurdu.’

(Buhari, Merda, 7.)

Sabırla Karşılanması Gereken Bir İmtihan: Engellilik

Hale ŞAHİN

Diyanet İşleri Uzmanı

DÜNYA... Hangimizin daha güzel işler yapacağına sınıandıği uğrak yeri. Dünyaya yolu düşen herkesin bir imtihanı var. Kiminin malıyla, kiminin sağlığıyla, kiminin de evladiyla imtihanı. “Ant olsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz.” buyuran Rabbimiz, sabrederek imtihanı geçenleri müjdeler. (Bakara, 2/155.) Candan eksilterek denemek ne anlama geliyor peki? Bunu en iyi, kıymetini yeterince takdir edemediğimiz sağlığımızı kaybettiğimizde anlarız. Bir gün Allah Rasulü, Enes b. Malik’le beraber gözlerinden çok rahatsız olduğunu öğrendiği ensardan Zeyt b. Erkâm’ı ziyaret etmeye gider. Zeyt’e “Gözlerine bir şey olursa ne yaparsın?” diye sorar. Zeyt, “Karşılığını Allah’tan umarak sabrederim.” cevabını verir. Bunun üzerine Rasulüallah, söylediği gibi davranması halinde Zeyt’e günahsız olarak Rabbine kavuşacağı müjdesini verir. (İbn Hanbel, III, 156.) Hz. Peygamber bir başka vesileyle şöyle der: “Yüce Allah, ‘İki sevgilisi (olan gözlerini almak sureti) ile kulumu sınıadığımda sabrederse, bu ikisi-

ne karşılık ona cenneti veririm.’ buyurdu.” (Buhari, Merda, 7.)

İnsana verilen en değerli nimetlerden biridir görme yeteneği. Yokluğu da aynı oranda insana en çok acı veren... Kimi doğar doğmaz gözlerini karanlığa açarken kimi de ömrünün sonlarına doğru karanlığa mahkûm oluyor. Hiç ummadığımız bir anda, hiç beklenmedik bir sebeple, belki bir kaza ya da hastalık nedeniyle gözlerimiz görmez, kulaklarımız işitmez, dilimiz konuşmaz ya da elimiz ayağımız tutmaz olabilir. Şimdiye kadar sağlıklı olmamız, bedenlen hiçbir kusurumuzun olmaması bundan sonra da sağlıklı kalacağımız anlamına gelmez. Hayatımızın kalan kısmında bir engelli ya da engelli yakını olarak imtihana tabi tutulabiliriz. Dolayısıyla engellilik dünyada karşılaşılabilecek imtihan türlerinden yalnızca biri olup yadırganacak ve küçümsenecek bir durum değildir. Aksine sabırla karşılandığında cennetle mükâfatlandırılacak bir imtihan şeklidir.

Merhametlilerin en merhametlisi olan Allah, hiç kimseye kaldıramayacağı yükü

yüklemeyiz. Dünyada çeşitli musibetlerle sınıadığı kullarını ahirette de muhakak gözetir. Batan bir diken bile olsa Müslüman'ın başına gelen her türlü musibeti günahlarına kefarete kılar. (Müslim, Birr, 49.) Her hâlükârda Allah'tan afiyet dilemeyi bilen bir insan olarak mümine yakışan tavır, başına güzel bir iş geldiğinde şükretmek, bir sıkıntı geldiğinde ise sabır göstermektir. Böyle davrandığı takdirde ikisi de onun için hayır olur. (Müslim, Zühd, 64.) Eyüp (a.s.)'ün sabrı misali, bir derde uğradığımızda merhametlilerin en merhametlisi olan Allah'a sığınıp yardım dileyerek (Enbiya, 21/83-84.) hayatta karşılaştığımız hem maddi hem de manevi birçok engeli aşabiliriz.

Engellilik hiçbir şekilde sosyal hayattan uzak kalmayı gerektirmez. Güçleri yettiği ölçüde engelliler toplum içerisinde çeşitli görev ve sorumlulukları üstlenebilirler. Hz. Peygamber bazı engelli sahabileri imamlık, müezzinlik ya da kadılıkla görevlendirmiş, savaşa gittiğinde yerine vekil olarak bırakmıştır. (Buhari, Ezan, 11, Cihad, 164; Ebu Davud, Harac, 3.) Hatta savaş gibi olağanüstü bir durumda bile cihada çıkmak için kendisinden izin isteyen bazı engelli sahabilerin taleplerini ruhsat vermekle birlikte geri çevirmemiştir. Nitekim total olması nedeniyle oğullarının Allah Rasulü'yle görüşerek Bedir Savaşı'na katılmasına mani oldukları Medine'nin önde gelenlerinden Amr b. Cemuh "Siz beni Bedir günü cenneti kazanmaktan alıkoymuştunuz." diye serzenişte bulunmuş ve Uhud Savaşı'na katılıp şehit olmak istediğini bildirmişti. Bir gün Rasulü'ne gelerek "Ey Allah'ın Rasulü! Ne dersin, eğer ben şehit oluncaya kadar Allah yolunda savaşsam, cennette bu (total) ayağım düzelmiş bir şekilde yürüyebileceğim miyim?" diye sormadan edemedi. Hz. Peygamber'den olumlu cevap alması üzerine savaşa katıldı ve şehit düştü. Savaş meydanında Amr'ın cenazesini

gören Allah Rasulü "Sanki seni cennette bu ayağın iyileşmiş bir vaziyette yürürken görüyor gibiyim." dedi. (Ibn Hanbel, V, 300; Zehebi, Nübele, I, 255.)

İnsan hayatını zorlaştırmak yerine kolaylaştırmayı ilke edinen dinimizde engelliler ibadet hayatlarında yapamayacakları görevlerle yükümlü tutulmazlar. (Nur, 24/61.) Onların güçleri yettiği şekilde ibadet etmelerine izin verilerek, Allah'a kullukta hiçbir engel olmadığına dikkat çekilir. Evi ile mescit arasındaki hurmalıklar ve ağaçlar nedeniyle cemaatle namaza gelmekte zorlanan ve kendisine her zaman yardımcı olacak birini de bulamayan görme engelli sahabe İbn Ümmü Mektum'un evinde namaz kılmak üzere izin istemeye geldiği Hz. Peygamber'in ezanı işitip işitmediği sorusuna olumlu cevap vererek "Öyleyse gel." tavsiyesine muhatap olması da aynı gerekçeye dayanmaktadır. (Ibn Hanbel, III, 424.)

Bedenen herhangi bir engelimiz olabilir. Ancak bu durum, hiçbirimizin insanlık değerini düşürmez ya da birimizi diğerinin yanında kusurlu kılmaz. Rabbimiz bize dış görünüşlerimize ve zenginliğimize göre değil, kalplerimize ve amellemize göre değer verir. (Müslim, Birr, 34.) Hz. Peygamber'in ifade ettiği üzere kalp iyi ve sağlıklı ise bütün vücut iyi ve sağlıklı demektir. Fakat kalp hastaysa bütün vücut hasta olur. (Buhari, İman, 39.) Buna göre asıl engel, hakikat karşısında kalplerde olan engeldir. Rabbimizin "...gerçek şu ki, gözler kör olmaz; lakin göğüsler içindeki kalpler kör olur." (Hac, 22/46.) diye açıkladığı gibi. Kendilerine kalpler, gözler ve kulaklar verildiği halde bunlarla hakikati anlamamakta ısrar eden, hakikate gözlerini ve kulaklarını kapatan niceleri, Allah katında manevi engelliliğin ne derece tehlikeli ve küçük düşürücü olduğunun farkında bile değiller. (A'raf, 7/179.)

İnsana verilen en değerli nimetlerden biridir görme yeteneği. Yokluğu da aynı oranda insana en çok acı veren... Kimi doğar doğmaz gözlerini karanlığa açarken kimi de ömrünün sonlarına doğru karanlığa mahkûm oluyor.